

Svar på interpellation 2007:3 av Dag Larsson (s) om kundvals-system i primärvården

Dag Larsson (s) har ställt följande frågor:

1. Vilka är målen för ett införande av ett kundvalssystem inom primärvården?
2. Varför har beslutet om kundvalssystem inte föregåtts av ett brett samråd?
3. Vilken roll kommer ett s.k resursfördelningsindex spela framöver när det gäller fördelning av resurser till primärvården i länets olika delar?
4. Kommer en parlamentarisk utredning att tillsättas om kundvalsmodellen?

Som svar vill jag anföra följande:

I den av landstingsfullmäktige antagna budgeten för år 2007 beslöts att ett utvecklat länsövergripande patientvalssystem med aktiv listning och fri etablering skall införas den 1 januari 2008 inom primärvården. I budgeten slås vidare fast att alla medborgare i Stockholms län skall ha en reell möjlighet att aktivt välja läkare och vårdenheter. Vidare beslöts att det skall finnas en starkare koppling mellan patientens val av vårdgivare och vårdgivarens ekonomisk ersättning. I det nya systemet skall vårdgivare godkännas genom ett auktorisationsförfarande. Ersättningssystemen skall utvecklas och konkurrensneutralitet skall vara en ledstjärna. Personalens avknoppningar skall uppmuntras och ett mångfaldskansli inrättas för att underlätta och stödja avknoppningar.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen skall landstinget organisera primärvården så att alla som är bosatta inom landstinget får tillgång till och kan välja en fast läkarkontakt. Landstinget får inte begränsa den enskildes val till ett visst geografiskt område inom landstinget.

Syftet med den nya kundvalsmodellen är att öka den reella möjligheten för medborgarna att välja vårdgivare. Ersättningssystem, uppdragsbeskrivningar samt system för uppföljning av kvalitet och tillgänglighet skall vara enhetliga i hela länet. Möjligheter skall finnas för medborgarna att jämföra olika mottagningars tillgänglighet och kvalitet. Konkurrensneutralitet skall gälla och systemet med kundval skall göra det möjligt för flera vårdgivare att starta mottagningar.

Syftet med kundvalsmodellen är stimulera såväl offentliga som privata vårdgivare att vara mer lyhörda för medborgarnas krav och använda resurserna mer effektivt. Genom kundvalet ges medborgarna själva nya vägar att styra och påverka vården. Offentlig lätt tillgänglig information skall ges om väntetider och vårdutbud samt vårdkvalitet för att underlätta patienternas val. Konkurrens skall ske genom kvalitet och inte genom upphandlingar där priset avgör. Vårdgivarna skall ges långsiktiga och stabila villkor. Patienter skall inte behöva riskera att en anbudsupphandling leder till byte av vårdgivare och därmed bristande kontinuitet i läkarkontakten. Nya vårdgivare skall på ett enkelt sätt kunna etablera sig. Detta öppnar för nytänkande och för att den initiativkraft och förändringsvilja som finns hos vårdpersonalen utnyttjas.

Målet med den nya modellen är att avhjälpa de brister som fortfarande finns på olika håll inom dagens primärvård och erbjuda invånarna i hela länet en ännu bättre primärvård med god tillgänglighet och reell valfrihet.

Det som finns är ett principbeslut i fullmäktige om införande av kundvalsmodell. Förslag om kundvalsmodell har redovisats från de olika partierna inom alliansen inför valet såväl på nationell nivå som på landstingsnivå. De senaste årens problem med att kombinera upphandlingar enligt LOU med långsiktigt stabila villkor för välfungerande privat drivna vårdcentraler har lett till mycket diskussioner med vårdgivare och professionen. Även i landstingsfullmäktige har det funnits en bred samsyn att dagens korta avtalsperioder äventyrar den viktiga patient- läkarkontinuiteten. Det har också i olika sammanhang klagats på att patienternas rätt att byta vårdcentral i praktiken inte alltid kan tillgodoses. Kundvalssystem används inom olika kommuner t ex Stockholms stad när det gäller hemtjänst och har visat sig fungera väl. Hallands läns landsting har infört Vårdval Halland. Kundvalsmodeller har alltså förekommit i debatten och prövats på olika håll.

Givetvis är det viktigt att den närmare utformningen av kundvalsmodellen diskuteras med berörda intressenter och i politiska organ t ex allmänna utskottet och hälso- och sjukvårdsnämnden och andra politiska organ. Avsikten är att så skall ske.

En viktig princip är enligt hälso- och sjukvårdslagen att landstingen skall planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov av vård. Därför måste de skillnader beroende på t ex ålderssammansättningen som befolkningens vårdbehov beaktas och tillgodoses. Ju större andel prestationsersättning är i relation till den fasta ersättning/kapitering desto mindre blir behovet av andra faktorer än ålder vid fördelning av resurser. Det ökade vårdbehovet och vårdtyngden kan kompenseras genom olika konstruktioner av besöksersättning.

Det är den enskilda patientens vårdbehov och att det blir tillgodosett som i första hand skall tillgodoses. Första linjens sjukvård måste öka tillgängligheten och förbättra kontinuitet i patient – läkarkontakten. Den nya kundvalsmodellen kommer att skapa dessa förutsättningar.

Landstingsstyrelsens allmänna utskott skall enligt reglementet bl.a. bereda frågor rörande kundvalssystem inom primärvården och utveckla ersättningssystem. Någon särskild parlamentarisk utredning därutöver är inte planerad. Avsikten är att en tidplan och underlag för beslut i olika principfrågor skall presenteras inom den närmaste tiden. Ett ärende kommer därefter att föreläggas hälso- och sjukvårdsnämnden för vidare behandling av landstingsstyrelsen och fullmäktige där principerna för kundvalsmodellen slås fast och där uppdrag lämnas till nämnden att fatta de ytterligare beslut som behövs för genomförandet.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Filippa Reinfeldt